

Exposé premiera Władysława Grabskiego, 20 grudnia 1923 r.

Dominujące znaczenie wśród nich [tj. zadań rządu] mieć będzie zgodnie z sytuacją, w jakiej nasz kraj dziś się znajduje – naprawa skarbu. Doszliśmy bowiem do takiego stanu, że żaden postęp w żadnej dziedzinie, nawet szkolnictwa, nie mówiąc o reformie rolnej lub udoskonaleniach socjalnych, stają się niemożliwe, jeżeli najpierw [...] nie uporamy się z trudnościami finansowymi [...].

Wysilek niezbędny ze strony społeczeństwa do dokonania naprawy skarbu rząd proponuje osiągnąć obydwoma dostępnymi do danego celu sposobami: Z jednej strony zwiększać będzie świadczenia podatkowe i dążyć do wzmożenia dochodów zwyczajnych, z drugiej strony do wzmocnienia dochodów nadzwyczajnych. Absolutnie w ciągu szeregu lat niezbędnych odwoływać się będzie rząd do dobrowolnego zasilania skarbu pożyczkami wewnętrznymi opartymi na dobrze zrozumianym interesie samych subskrybentów. [...]

Sanację skarbu rząd rozumie jako jednoczesne przeprowadzenie, przy trzymaniu się ściśle równowagi budżetowej, zaprzestania drukowania pieniędzy papierowych na potrzeby skarbu i reformy walutowej. [...] Zdawać sobie jednak z tego trzeba sprawę, że reforma walutowa pociągnie za sobą trudności gospodarcze i dlatego jednocześnie z przeprowadzeniem reformy rząd rozwinie akcję dążącą do podtrzymania życia gospodarczego w okresie jej przeprowadzenia i nalega na konieczność pozytywnego załatwienia w sejmie i senacie ustawy o bezrobotnych.

Wiek XX w źródłach. Wybór tekstów źródłowych z propozycjami metodycznymi dla nauczycieli historii, studentów i uczniów, oprac. M. Sobańska-Bondaruk, S.B. Lenard, Warszawa: WN PWN, 1998, s. 157–158.

Praca z tekstem

1. Wyjaśnij pojęcia: *exposé*, *subskrybent*, *sanacja*.
2. Omów zmiany gospodarcze, jakie w swoim *exposé* zapowiedział Władysław Grabski.
3. Wymień te reformy z *exposé*, które rząd Grabskiego zrealizował. Odwołaj się do tekstu i innych źródeł wiedzy.
4. Określ, jaka waluta obowiązywała w Polsce przed reformą. Wykorzystaj inne źródła wiedzy.
5. Posiłkując się wiedzą pozaźródłową, ustal, jaką walutę wprowadziła reforma oraz jaki był jej kurs wobec dolara.
6. Zbierz w innych źródłach wiedzy informacje i opracuj krótką notatkę o Władysławie Grabskim.